

Overskud, den har haft; havde der ikke været Overskud, var Bonusspørgsmaalet aldrig kommet frem. Af Skolefondene derimod forlanger man, at de skulle udbetale Bonus, ja jeg kan sige, af det Tab, de have lidt, men det forekommer mig ikke rigtigt. Man henviser til Humanitets- og Billighedshensyn overfor disse Mænd. Jeg vil meget gerne komme dem til Hjælp, men jeg kan ikke gøre det paa den Maade. De have ikke nogen som helst Ret. De ere en Gang ikke blevne stillede som andre Embedsmænd, hvorimod der er bleven givet dem den Fordel, at de kunne forsitte sig i Skolefondene; med andre Ord, de have faaet den Bonus, at medens de, hvis de skulde forsitte sig i Livrenteanstalten, maatte have betalt højere Præmie, saa antoges de i Skolefondene til ordinær Præmie, noget, der er blevet dem en absolut Fordel; thi vare de komne ind i Livrenteanstalten, saa havde de maattet udbetale en højere Præmie og vilde saa ganske vist ogsaa have faaet en Bonus, men det er sikkert, at den ikke vilde have opvejet den højere Præmie. Saa henviser den ærede Kirke- og Undervisningsminister til, at Lovgivningsmagten kunde den Gang, Spørgsmaalet om Bonusloven kom, være gaaet to Veje, nemlig enten at give Bonus, som den har gjort, eller at nedsætte Taksterne for Fremtiden, og hvis det sidste var stet, er det sikkert, at saa vilde de Lærere, som vare forsitte i Skolefondene efter Loven af 1856, ogsaa have faaet deres Takster nedsatte. Men jeg synes, at det er et meget svagt Argument, thi det har kun Hensynet til Fremtiden, hvormed de 4 første Paragraffer bestaaende sig. De vilde intet have faaet tilbagebetalt for Fortiden. Men nu er der Tale om paa Grund af Fortiden at give denne Bonus ud af en Kasse, som kun har haft Tab af at have disse Lærere, og derfor er dette Argument kun tilsyneladende et Argument. Man kan lige saa godt sige, at dersom Lærerne i 1856 vare blevne stillede paa samme Maade som Embedsmændene, saa havde de naturligvis faaet Bonus; men de havde ikke faaet det af Skolefondene. Jeg maa derfor for mit Vedkommende, ligesom den sidste ærede Taler, udtale mig imod § 5, i det mindste i den Stikelse, hvortil den nu foreligger. Nu har ganske vist den ærede Minister sagt, at § 5 staar og falder med de 4 første Paragraffer. Ja, hvis den ærede Minister, dersom vi vedtage de 4 første Paragraffer, men forlaster § 5, ikke vil indstille Loven til Stadsfæstelse, saa kommer naturligvis den første Del af Loven ikke ud, men jeg kan ikke godt forstaa Grunden dertil;

disse Paragraffer staa jo ikke i nødvendig Forbindelse med hinanden, ved de 4 første Paragraffer vil der dog staaes Lærerne nogen Fordel. Jeg ser derfor ikke, hvorfor vi ikke skulde kunne tage den første Del uden at tage den sidste Paragraf, thi der er jo ingen direkte Forbindelse imellem dem. Skulde det imidlertid ske, at denne Lov af den Grund ikke kom ud, saa er det ikke Landstinget, der, fordi det udstemmer § 5, bliver Skyld i, at Skolelærerne ikke faa samme Stilling som de øvrige Embedsmænd, men saa er det den ærede Minister. Paragraffen, som den foreligger, kan jeg ikke gaa med til. Hvorvidt man kan forandre den, saaledes at den bliver acceptabel, kan jeg naturligvis ikke sige noget om. Den ærede Minister har jo saa tydeligt som vel muligt udtalt, at vi kunne ikke gaa den Vej at henvende os til Statskassen, noget, som der ogsaa kan gøres Indvending imod; om der kan gaas andre Veje, veed jeg ikke, men jeg skal dog tillade mig at hentyde til, at medens jeg ikke kan lade mig bestemme til at tage § 5, fordi der gives en Forfæstelse for Fremtiden med Hensyn til de Lærere, der endnu ikke ere ansatte, saa vilde det være en hel anden Ting, hvis man kunde finde en Bestemmelse, hvorved man fra selve det Omraade, hvortil Skolefondene lide Tabet, kunde tilføre dem en Fordel. Jeg mener ikke, at man kan henvise til, at man skal tage de og de Fordele paa andre Omraader, naar den ny Ordning paa disse Omraader ikke er i og for sig naturlig, god og billig overfor Lærerne. Men naar man kunde faa en Fordel paa det foreliggende Omraade, saa var det en anden Sag; hvis man f. Eks. ved Udbetalingen af denne Bonus med det samme vilde ordne det saaledes, at Livrenteanstalten tog de Lærere, som nu ere ansatte. Thi hvorledes er Forholdet nu? Skolefondene have lidt et Tab i Fortiden, og ville stadig lide Tab i en lang Aarrække, nemlig for alle de Lærere, der hidtil have været ansatte og ere blevne forsitte i Skolefondene, endog for dem, der først blive ansatte i 1891 og ikke blive forsitte i Livrenteanstalten. Men den Binding, som tilbydes herfor, er meget lille, det er en Binding, som vil komme meget sent. Jeg veed ikke, om der kan faas en saadan Ordning, men det vilde være noget rationelt, naar der blev sagt til Skolefondene: Vilde I give Bonus til de tidligere Lærere efter de hidtil gældende Regler, saa skal med det samme Livrenteanstalten ikke blot tage Lærerne, som senere ansættes, men ogsaa de Lærere, som nu leve og som ere i Embede.